

Motverka social snedrekrytering!

Det nya studiestödssystem som infördes 1 juli 2001 innebär att det i princip blir omöjligt att få extra studiemedel för att avsluta en lång utbildning om man redan har studerat i 12 terminer. Detta kommer att drabba många läkarstudenter mycket hårt.

Mer än hälften av läkarstudenterna på terminerna 1–5 kommer att drabbas av 12-terminersgränsen visar en MSF-undersökning där 2000 studenter inom läkarutbildningen tillfrågats. Om de nya dispensreglerna blir verklighet kommer alltså över 50 procent av läkarstudenterna att stå utan studiemedel under någon period.

Samtidigt skriver utbildningsminister Tomas Östros i ett pressmeddelande: »Ytterst få studenter studerar så länge att de slår i taket. 12-terminersregeln är därför rimlig.» Förvisso har Östros rätt i att bland alla Sveriges universitets- och högskolestudenter är det få som slår i taket, men i gruppen läkarstudenter är det oerhört många som kommer att drabbas hårt.

Regeringen och CSN har visserligen aviserat att övergångsreglerna om dispens ska utvidgas så att de gäller alla läkarstudenter som antogs innan beslutet om det nya systemet togs. Problemet med övergångsreglerna är emellertid att de endast gäller om studierna bedrivs under en sammanhängande period, vilket få läkarstudenter orkar göra med tanke på utbildningens längd och intensitet.

MSFs undersökning visar att 70 procent av de tillfrågade studenterna har gjort eller har för avsikt att göra studieuppehåll någon gång under utbildningen. Alltså blir det ändå ytterst få läkarstudenter som omfattas av övergångsreglerna.

Även om dessa regler skulle utformas så att de omfattar alla som har påbörjat utbildningen återstår det grund-

läggande problemet att mer än 60 procent av dem som har tillräckliga akademiska meriter för att komma in på läkarutbildning i framtiden kommer att utestängas av ekonomiska skäl. Detta kommer att medföra att den sociala snedrekryteringen till läkaryrket kommer att öka ytterligare.

Flera medicinska fakulteter anser att tidigare högskolestudier är värdefulla för läkare och belönar tidigare akademiska studier vid antagningen till läkarutbildningen. Tex ges i Umeå pluspoäng till sökande med en medellång vårdutbildning, och på KI ges pluspoäng för tidigare högskolestudier. Men i det nya studiestödssystemet kommer dörren att stängas helt för dessa grupper. Vem tror att en f d sjuksköterska ska kunna klara 2,5 av 5,5 års läkarutbildning utan studiestöd?

Det är inte heller realistiskt att tro att det ska vara möjligt att arbeta parallellt med studierna på de kliniska delarna av läkarutbildningen, där kliniktjänstgöring, jour och självstudier tillsammans upptar omkring 60 timmar per vecka.

Innan man genomför begränsningar av studiestödet för dem som studerar på långa utbildningar, borde en analys göras om det verkligen är denna grupp som har svårast att betala tillbaka studielånen. Förmodligen inte. En lång utbildning leder i regel till högre lön och därmed till större möjligheter att betala tillbaka studielånen.

I så fall är åtgärden helt felriktad och kommer inte att leda till några besparingar. Dessutom konstaterar ju statsrådet Östros själv att det är »ytterst få studenter som studerar så länge att de slår i taket». Även detta faktum talar för att besparingarna blir små.

Engagemanget för studiemedelsfrågan är enormt bland läkarstudenterna. Aldrig tidigare har jag stött på

ett så starkt intresse för någon enskild facklig fråga. Dagligen får jag många telefonsamtal från upprörda och ledsna studenter.

Att alla oberoende av social bakgrund ska ha samma möjligheter till utbildning är en djupt rotad värdering bland dagens unga i Sverige. Därför väcks mycket starka känslor när ett beslut som medför att så många av dem som är meriterade för att komma in på läkarutbildningen kommer att stängas ute av ekonomiska skäl.

Kostnaden för att återinföra generella dispenser för alla läkarstudenter som studerat fyra år på läkarutbildningen för att slutföra de tre sista terminerna är obetydlig, men vinsten – att alla oberoende av social bakgrund – ska ha samma möjlighet att studera till läkare är mycket stor.

Därför är det min förhoppning att regeringen omsätter sina uttalade ambitioner om minskad social snedrekrytering till högre utbildning i praktisk handling och ser över de nya reglerna radikalt för att rätta till missförhållandena.

Jonas Andersson
ordförande i Medicine studerandes förbund;
adjungerad Läkarförbundets centralstyrelse